

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

L'ALGUENYA

EL VINALOPÓ MITJÀ

AJUNTAMENT
DE L'ALGUENYA

INSTITUT CARTOGRÀFIC VALENCIÀ

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Lingüísticotècnics

RECULL I TEXT
Esther Limorti Payà

GRAFISME
Esperança Martínez

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
L'Alguenya, 211

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 963 874 023
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de l'Alguenya

ISBN: 978-84-842-6153-5

Depòsit legal: V-676-2017

Impressió: gràfiques **vimar**
Moreu • 09 Reg. 11 • Tel. 96 150 0130 • Pinaros • València

www.avl.gva.es

L'ALGUENYA

El terme municipal de l'Alguenya, situat a 534 metres d'altitud, es troba al sud-oest de la comarca del Vinalopó Mitjà i té una extensió de 18,43 km². El poble fita al nord, separat per la serra del Reclot, amb el Pinós; al sud-oest, amb Favarella (Múrcia); a l'est, amb el Pinós i la Romana, amb el qual compartix la serra de l'Algaiat, i al sud, amb Oriola i el Fondó de les Neus. El poble està allunyat de les vies de comunicació importants de la comarca i només la carretera CV-840 l'unix amb el Pinós, la Romana i Novelda. L'Alguenya té una població de 1.391 habitants, coneguts com a *alguenyers*; la major part són valencianoparlants i viuen al poble, i la resta, al llogaret de la Solana o en masos dispersos.

Fins a principis del segle XIX el poble va formar part, juntament amb el Pinós, del terme municipal de Monòver. L'any 1826 el Pinós i l'Alguenya es van constituir en municipi independent, i el 1928 l'Alguenya va iniciar la segregació del Pinós, que es va fer efectiva el 1934. L'amollonament de separació entre el Pinós i l'Alguenya es va portar a terme l'any 1940. Este fet històric justifica que culturalment els tres pobles tinguen moltes similituds. Tot i això, l'Alguenya presenta més afinitats lingüístiques amb la Romana i Novelda.

Històricament els pobles amb més entitat demogràfica de la comarca, Monòver i Novelda, han irradiat la seua influència cap als municipis més menuts situats a ponent. Durant segles hi va haver un moviment migratori de gran consideració cap a l'interior de la comarca buscant noves terres de conreu. El Pinós i els llogarets de Múrcia situats al peu de la serra del Carxe (la Canyada del Trigo, la Torre del Rico, els Càpitos...) han rebut població principalment de Monòver, mentre que la Romana, l'Alguenya i la zona murciana de la Canyada de l'Alenya, els Escandells i l'Ombria de la Sarsa n'han rebut de Novelda. Això es pot constatar, sobretot, en les característiques lingüístiques de cada zona.

El paisatge de l'Alguenya es caracteritza per la presència d'ametlers, oliveres i vinyes (que són la base de l'economia agrícola del poble) i per les enormes pedreres de la serra del Reclot, que s'han convertit en un ingrés econòmic important per a la població. L'extracció de pedra ha suposat, a més, una transformació de l'orografia, que ha donat pas a un paisatge blanquinós d'aspecte lunar, sobre el qual els majors del poble encara son capaços d'imaginar tot allò que els topònims en algun moment van designar.

ELEMENTS FÍSICS

Orografia

Alt de la Puput
Alt del Tomello
Altet de l'Estesa
Altet de la Cova de Catalina
Altet de les Cases Cremades
Canyada de la Casa Vítia
Collado de la Campana
Cova de Jaume el Barbut
el Bartolo
el Colladet
el Puntal
la Mota
Lloma de l'Alfaquí

Lloma de Santos
Lloma del Botjar
Penya de l'Altar
Penya del Sol
Penya Roja
Puntal Gros
Serra de l'Algaiat
Serra de Trinitari
Serra del Reclot
Serreta d'Aiala
Serreta d'Esteve
Serreta de la Creu

Hidrografia natural

Barranc de l'Aire
Barranc de l'Herrada
Barranc de la Retura
Barranc de les Olles
Barranc Fort

la Llaguna
Mina Nova
Rambla de la Casa Vítia
Rambla de la Cova de Joana
Rambla de les Tres Fonts

Hidrografia artificial

Bassa de l'Herrada

PRESENCIA HUMANA

Poblament

Casa d'Escandell
Casa d'Esteve
Casa de l'Altet
Casa de Pere
Cases Cremades
Cases d'Aiala

Cases d'Albert
Cases d'Allà
Cases de Cassorla
Cases de l'Herrada
Cases del Collado
Cases del Collado de Baix

Cases del Fondo
Cases del Tio Concèncio
Cases dels Platers
Caseta del Tio Dragó

Cova de la Tia Arena
Cova de Joana
l'Alguenya
la Solana

Partides i paratges

Cassorla
el Bartolo
el Bassó
el Botjar
el Cantalar
el Canyaret
el Derramadoret
el Fondo
el Gurugú
el Molló
el Pedruscal
el Toscar
el Toscar de Beltrana
el Toscar de la Cova de Joana
els Calderons
els Llisos
els Racons
els Xarcos
l'Ametler del Plater

l'Escaleta
l'Estesa
l'Herrada
la Basseta
la Cova de Catalina
la Mota
la Puput
la Rabosa
la Retura
les Peces Llargues
Olivar Vell
Racó de Baix
Racó de Dalt
Racó de l'Herrada
Racó de la Fosca
Racó de la Tia Catalina
Tros d'Aiala
Tros de Serafina

Vies de comunicació

Camí de Favarella
Camí de l'Herrada
Camí de l'Olivar Vell
Camí de la Canyada del Trigo
Camí de les Pedreres
Camí del Barranc de les Olles
Camí del Bartolo
Camí del Colladet
Camí del Toscar

Carretera de la Canyada de
l'Alenya
Carretera de la Romana
Carretera del Canton
Carretera del Pinós
el Talao
la Costera
Pont de la Navarreta

Altres llocs d'interés

Abocador

Cementeri

Cooperativa de Vi

Depuradora

Runar de les Pedreres

Fàbrica de Marbre

Instal·lacions Esportives

la Salina

Pedrera

Elements físics

